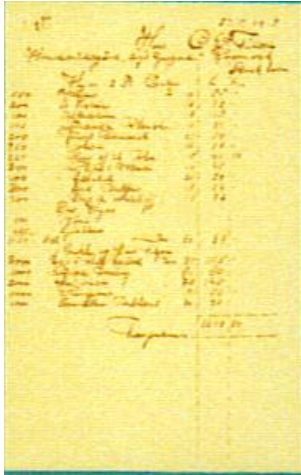

Boekhouden; geschiedkundige feitjes

Nauwkeurig berekenen, afspraken en gegevens vastleggen. De mens houdt sinds lange tijd zijn administratie bij. Verschillend per streek en per periode.

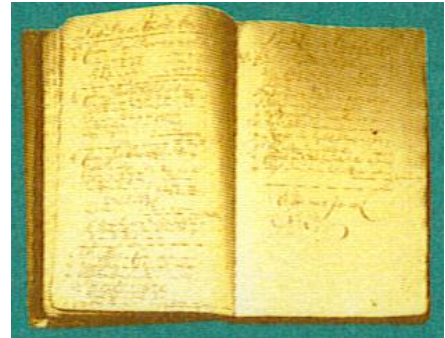

Bollenboekhouding

Meten is weten. De bollenkweker die deze exporttransactie in 1918 in de boeken bijschreef, ging zorgvuldig te werk. Behalve de soort, de prijs en het aantal geleverde bollen, noteerde hij ook het aantal benodigde kisten inclusief statiegeld, plus de naam en het beroep van de cliënt (tuinman). [1*]

Financieel journaal

Boekhouden heeft een stoffig en saai imago, maar dat dit beeld niet altijd klopt, bewijst deze boekhouding van een Amsterdamse koopman uit de achttiende eeuw. In zeer fraai schoonschrift noteerde hij zijn transacties in dit financieel journaal dat hij daarmee tot een kunstwerk verhief. [2*]

Ostrakon

De Egyptenaren gebruikten ostraka, potscherven van ongeglazuurd aardewerk, voor het noteren van korte teksten. De afgebeelde ostrakon bevat een schuldbekentenis. Taurine heeft van de handelaar Papnoute een trimension geleend. Hij verklaart dat hij dit geld zal terugbetalen. [2*]

Kerfstokjes

Boekhouden hoeft niet altijd ingewikkeld te zijn. Met kerfstokjes werden leveranties vastgelegd. Een stokje werd in de lengte in tweeën gespleten. Leverancier en klant kregen ieder een helft. Na elke levering werd een streep in beide helften gekerfd. Stonden er evenveel

streepjes, dan was de leverantie goed verlopen. [3*]

Volgens Bartjens

Willem Bartjens (1569-1638) was een schoolmeester die het rekenboek *Cijfferinge* schreef dat twee eeuwen lang op Nederlandse scholen werd gebruikt. Er verschenen ook veel handgeschreven boeken waarin Bartjens methode werd beschreven. Dit fragment is daar een voorbeeld van. [2*]

Quipu

Koorden met knopen zijn over de hele wereld voor veel verschillende doelen gebruikt. Voor het innen van belastingen, het uitwisselen van nieuws of als geheugensteun voor het bijhouden van statistische gegevens. Een voorbeeld daarvan is de hier afgebeelde quipu die de Inka's gebruikten om getallen te registreren. [3*]

Arabisch douaneboekje

De wiskundige Ibn al-Mili leefde in de elfde eeuw in Egypte. Hij werkte in de havenstad Alexandrië als douanebeambte. Om zijn zoon Mohammed voor hetzelfde beroep op te leiden schreef hij een boekje waarin de wiskundige problemen van het douanewerk werden behandeld, zoals het omrekenen van wisselkoersen. [4*]

Spijkerschrift

Om hun handelsactiviteiten vast te leggen vonden de Soemeriërs het spijkerschrift uit. Met een puntig stokje of rietje werden tekens in vochtige klei gekrast. De kleitabletten werden daarna in de zon te drogen gelegd. [3*]

